

NÄIN PUHUT SELKOKIELTÄ

1. Kuuntele viestiä.

Mieti, mitä puhekumppanisi haluaa sanoa.
Viesti voi olla tärkeä, vaikka kielitaitoa olisi vähän.

2. Anna aikaa.

Älä täytä hiljaista hetkeä puheellasi.
Anna puhekumppanillesi aikaa muotoilla asiansa rauhassa.
Ei haittaa, jos keskustelu etenee hitaaseen tahtiin.

3. Käytä tavallisia ja konkreettisia sanoja.

Suosi arkipuheessa yleisiä sanoja. Puhu esimerkiksi kaupasta, älä liikkeestä. Vältä murre sanoja ja slangia, jos et ole varma, ymmärtääkö puhekumppanisi niitä.

4. Käytä helppoja kielen rakenteita.

Suosi arkipuheessa tavallisia kielen rakenteita.
Sano: Sopimus, jonka työnantaja allekirjoittaa.
Älä sano: Työnantajan allekirjoittama sopimus.

5. Puhu luonnollista puhekieltä.

Käytä tavallista ja luonnollista puhekieltä,
sillä kirjoitettua kieltä on vaikea ymmärtää puhuttuna.

6. Puhu rauhallisesti.

Rauhallinen puherytmi antaa puhekumppanillesi riittävästi aikaa ymmärtää ja reagoida puheeseesi. Älä kuitenkaan puhu liian hitaasti tai luonnottomasti artikuloiden.

7. Kysy, saatko korjata.

Puhekumppanisi saattaa toivoa, että korjaat hänen kielivirheitään. Silloin voit hyvin korjata. Jatkuva puheen korjaaminen voi ärsyttää. Kysy suoraan, mitä puhekumppanisi toivoo.

8. Kysy, jos et ymmärrä.

Kysy ystävällisesti, jos et ymmärrä, mitä puhekumppanisi sanoo. Kerro, jos olet epävarma, oletko ymmärtänyt oikein.

9. Piirrä, kirjoita, esitä.

Käytä puheesi tukena kaikkia mahdollisia keinoja. Voit kirjoittaa vaikeita sanoja paperille, piirtää asioita tai esittää, mitä tarkoitat.

10. Ilmaise, että olet kiinnostunut.

Osoita puheella ja eleillä, että haluat keskustella puhekumppanisi kanssa. Kysy hänen mielipidettään.

NÄIN KIRJOITAT SELKOKIELTÄ

1. Pidä lukija mielessäsi.

Kun kirjoitat, ajattele lukijaasi ja kohdistä sanasi hänelle. Selvitä, mitä hän tietää asiasta entuudestaan tai mikä on hänelle uutta.

2. Älä kirjoita mitään turhaa.

Mieti, mikä on tekstin tavoite. Haluatko informoida, viihdyttää lukijaa tai herättää tunteita? Karsi kaikki ylimääräinen pois.

3. Valitse sopiva sävy.

Valitse sävy, joka sopii tekstiin. Vältä lukijaa aliarvioivaa tai liian opettavaista sävyä.

4. Käytä tuttuja ja konkreettisia sanoja.

Käytä sanoja, joita suomalaiset käyttävät arkikielessä usein. Anna konkreettisia esimerkkejä. Vältä erikoisia ja luovaa päättelyä vaativia kielikuvia.

5. Selitä vaikeat sanat.

Jos et voi välttää lukijalle vaikeaa sanaa, selitä se. Mieti tarkasti, miten selität sanan, ettei lukija kadota tekstin punaista lankaa selityksen vuoksi.

6. Kirjoita lyhyitä lauseita ja virkkeitä.

Kirjoita lyhyitä lauseita. Ilmaise yhdessä lauseessa vain yksi tärkeä asia. Tarkista, että lauseet liittyvät luonnollisella tavalla toisiinsa. Vältä virkkeitä, joihin liittyy enemmän kuin yksi sivulause.

7. Käytä yleisiä kielen rakenteita.

Suosi arkikielessä tavallisia kielen rakenteita. Kerro, kuka tekee ja mitä hän tekee.

8. Karsi pois vaikeat kielen rakenteet.

Älä käytä lauseenvastikkeita (Söin palattuani), vaikeita infinitiivirakenteita (Olin lähtemäisilläni) tai partisiippirakenteita (Kaikkien rakastama laulaja). Karsi pois harvinaiset sijamuodot (tauotta, taukoineen, tauoin) ja verbimuodot ja -johdokset (juossee, juoskoon, juoksennella).

9. Tee tekstistä visuaalisesti helppolukuista ja kiinnostavaa.

Taita sivut niin, että kokonaisuus on helppo hahmottaa ja lukea. Tarkista, noudattaako rivitys selkorivityksen periaatteita. Käytä kuvia, jotka auttavat ymmärtämään tekstin sisältöjä.

10. Pyydä palautetta ja korjaa tekstiä.

Pyydä lukijoilta palautetta tekstistä. Pyydä palautetta selkokielen ja tekstin aiheen asiantuntijoilta. Korjaa tekstiä palautteen pohjalta.